

Vastuullisuus – uhka vai mahdollisuus finanssialalle?

Lammin Säästöpankin vastuullisuusseminaari 31.5.2021

Marja Nykänen
Johtokunta, Suomen Pankki

Ilmastotavoitteet muuttavat koko talouden

- Ilmastotavoitteet kiristyvät jatkuvasti EU:ssa ja Suomessa
  - Suomi hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä
  - EU ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä (-55% v. 2030 mennessä)
- Näitä ilmastotavoitteita ei saavuteta ilman koko talouden perustavanlaatuaista muutosta hiili-intensiivisestä vähähiiliseen
  - Edellyttää merkittäviä investointeja julkisella ja yksityisellä sektorilla
  - Investoinnit edellyttävät rahoitusta
- Rahoitussektorin rooli investointien rahoituksessa on merkittävä
  - Muutokset koskevat kaikkia rahoitussektorin toimijoita

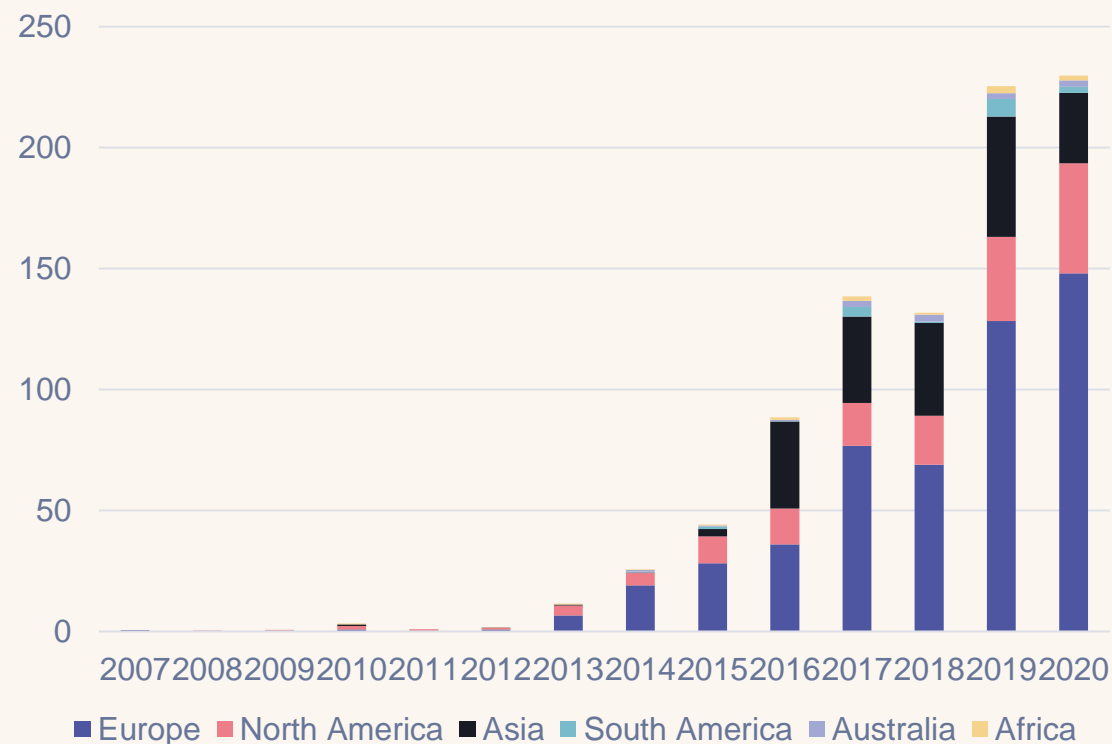
Mitä on vastuullisuus?

- Vastuullisuudella ei ole yhtä määritelmää, mutta se liitetään tavallisesti yhteen tai useampaan ESG-kriteeriin:
  - Ympäristö (E = Environment)
  - Yhteiskunta (S = Social)
  - Hyvä hallintotapa (G = Governance)
- Sijoittajat ja varainhoitajat ovat ryhtyneet noudattamaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita
  - YK:n alaiset vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI) on yksi standardi

Kestävästä rahoituksesta on tulossa valtavirtaa

- EU on ollut kestävä rahoituksen edelläkävijä, mutta ilmiö on maailmanlaajuinen
- Liikkeeseenlaskijat ovat hyvin erilaisia toimijoita. Moni laskeut liikkeelle sekä tavallisia että vihreitä joukkolainoja
- Kestävä rahoitus näyttää tarjoavan merkittäviä mahdollisuuksia rahoitusalan toimijoille

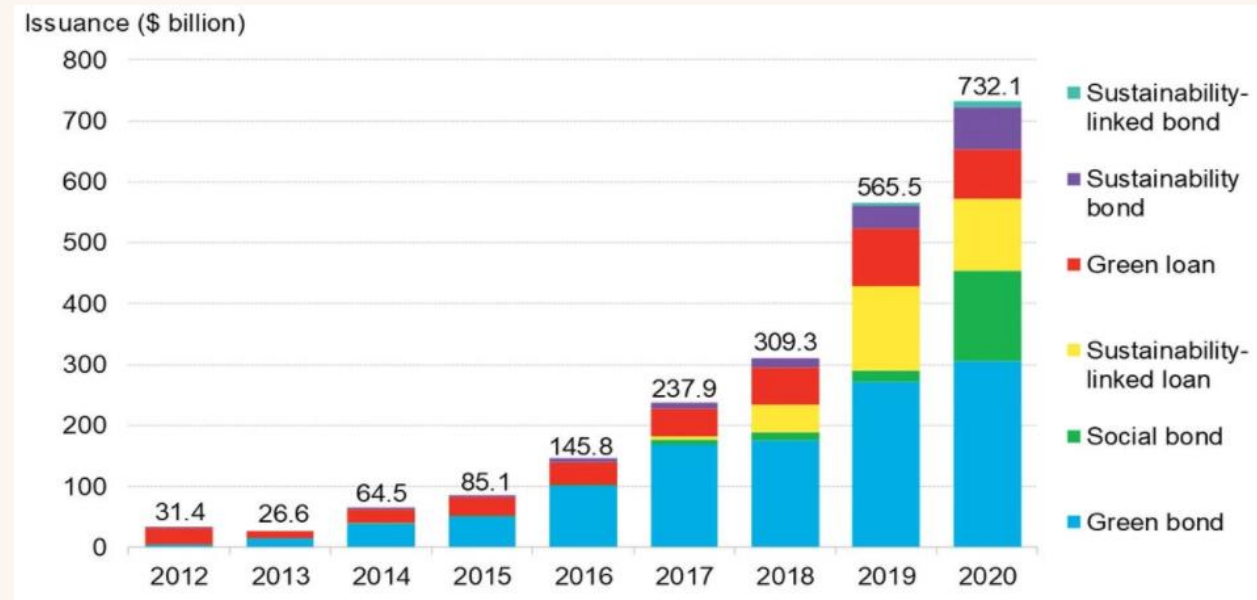
Vihreiden joukkolainojen liikkeeseenlaskut

Lähde: NGFS Dashboard on scaling up green finance

Kestävän rahoituksen instrumenttien valikoima on laajentunut

- Vihreät joukkolainat ovat noin 15 vuotta vanha keksintö, sen jälkeen tuotteiden kirjo laajentunut
- Pohjoismaiset ja suomalaiset pankit ovat laskeneet liikkeelle sekä vihreitä joukkolainoja että kestävyyslinkitettyjä tuotteita
- Lisäksi tarjolla mm. vihreitä rahastoja

Lähde: BloombergNEF, Bloomberg LP

Standardoinnilla vähennetään epävarmuutta

- Tarjonnan puute on merkittävä kestävän rahoituksen rajoite
  - Ongelmina epävarmuus määritelmistä (taksonomia) ja puutteelliset tiedot (data ja raportointi)
- Instrumenttien ja ”vihreän” määritelmän standardointi vähentävät epävarmuutta
  - EU:n kestävän rahoituksen ohjelmalla lisätään yhtenäisyyttä
- Yhtenäisyys on välttämätöntä, vaikka standardointi ja raportointivaatimukset vaativat alkuvaiheessa resursseja yrityksiltä ja rahoitusosalta

Tarvitaan myös luotettavaa ja vertailukelpoista dataa

- Yritysten kestävyuden määrittäminen edellyttää luotettavaa ja vertailukelpoista dataa laajalta yritysjoukolta
  - Dataa jo nyt saatavilla, mutta kattavuutta pitää lisätä
- Ilmastopäästöjen osalta raportointia ja mittareita on olemassa, muiden kriteereiden osalta tilanne haastavampi
- Datan avulla voidaan kehittää toimintaa oikeaan suuntaan – vaikka se ei ole täydellistä. Datapuutteiden rajoitteet huomioitava kuitenkin analyysin tuloksia arvioitaessa

Skenaarioanalyysi auttaa kartoittamaan rahoitusalan ilmastoriskejä

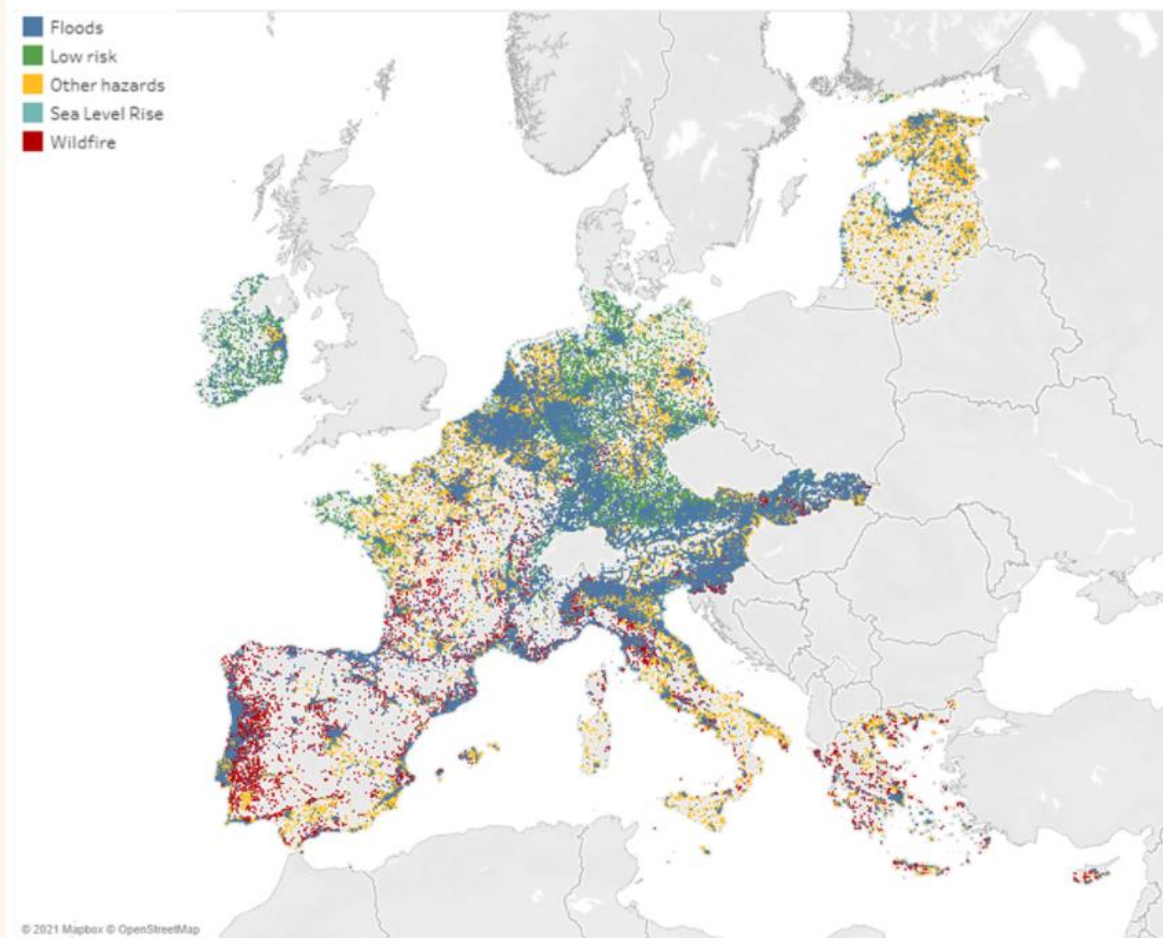
- Ilmastonmuutos aiheuttaa rahoitusosalalle kahdenlaisia riskejä
  - Fyysiset riskit
  - Siirtymäriskit
- Ilmatoriskit eroavat perinteisistä taloudellisista riskeistä eivätkä samat analyysityökalut välttämättä toimi niiden arvioinnissa
  - Skenaarioanalyysi näyttää tällä hetkellä lupaavimmalta analyysimenetelmältä arvioida riskejä
- Ilmatoriskien arviointia ei pidä ”ulkoistaa” markkinoille, vaan jokaisen tulee huolehtia arvioista itse sopivalla tavalla

Fyysiset riskit ovat alueellisia

- Fyysiset riskit syntyvät ilmastonmuutoksen vaikutuksista
  - Krooniset: lämpenemisen vaikutus esim. sademääriin
  - Akuutit: sään ääri-ilmiöt kuten hirmumyrskyt, tulvat ja metsäpalot
- Vaikuttavat omaisuusarvoihin - etenkin kiinteään omaisuuteen
- Merkitystä erityisesti vakuutustoimialalle mutta myös rahoitusosalalle vakuusarvostusten kautta

Panel A. Physical risk: forward-looking physical risk score of euro area firms

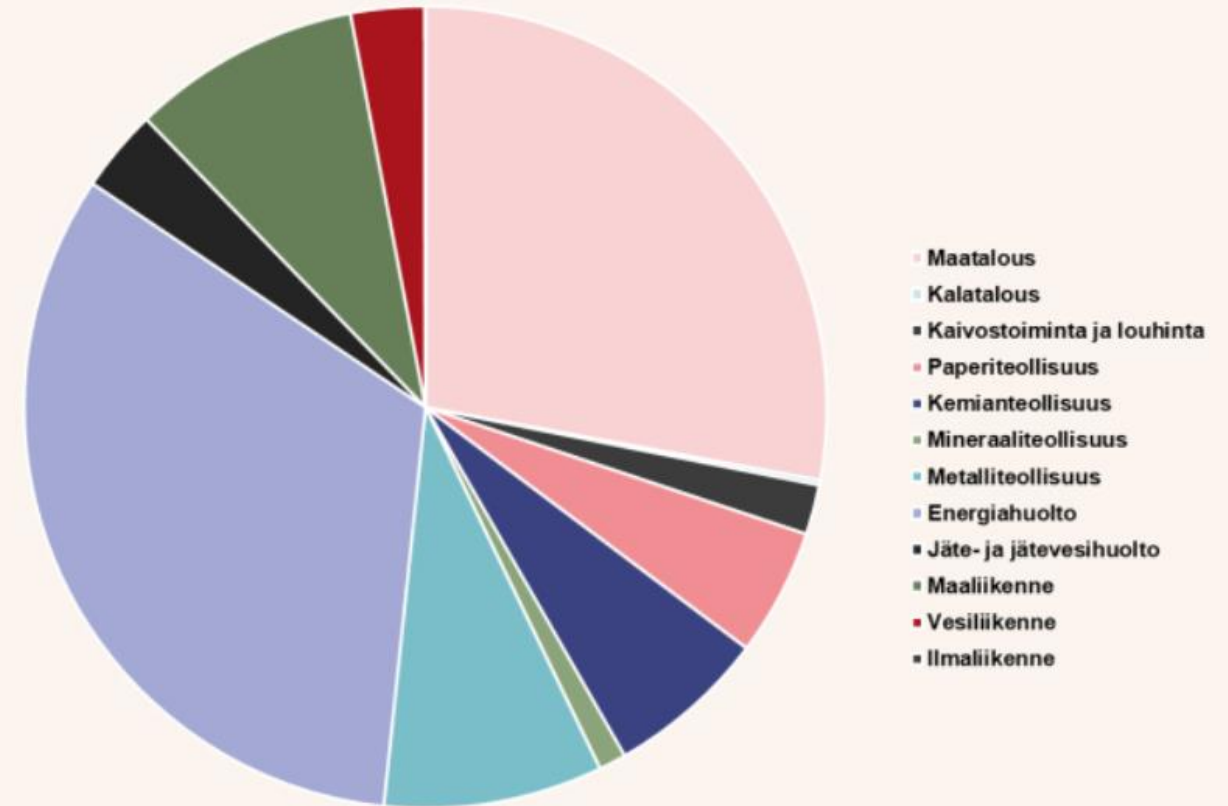

Lähde: EKP / Four Twenty Seven

Siirtyminen kohti hiilineutraalia taloutta synnyttää siirtymäriskejä

- Siirtymäriskejä syntyy mm. ilmastopolitiikan, teknologisen kehityksen, asiakaskäyttäytymisen ja päästöhinnon seurauksena
- Siirtymä edellyttää yrityksiltä investointeja ja/tai altistaa ne liikevaihdon laskulle
- Riskejä voi hallita tunnistamalla siirtymäriskillisiä yrityksiä ja arvioimalla niiden siirtymästrategioita

Suomalaisten luottolaitosten myöntämät lainat päästöintensiivisille toimialoille

Lähde: Suomen Pankki

Ympäristöriskit eivät rajoitu ilmastonmuutokseen – näkökulma on laajenemassa

- Ilmastonmuutos on hallinnut rahoitusvakauteen liittyviä arviointeja
- Vähitellen myös muut ympäristötekijät ovat alkaneet saada huomiota
  - Esim. EU:n taksonomiassa ilmastonmuutoksen lisäksi 4 muuta kriteeriä
- Luonnon monimuotoisuuden (biodiversiteetti) väheneminen on tunnistettu ilmastonmuutoksen kaltaiseksi taloudelliseksi riskiksi
- Yhteiskunnalliset näkökulmat ovat korostetusti esillä jatkossa, varsinkin yritysten kansainvälisiin arvoketjuihin liittyen
- Haasteina datan vähyys, vaikutuskanavien puutteellinen ymmärrys ja analyysimenetelmien kehittymättömyys

Miten ilmastonmuutos liittyy keskuspankkitoimintaan?

- Keskuspankit ovat olleet jo useamman vuoden huolissaan ilmastonmuutoksen vaikutuksista rahoitusjärjestelmän vakauteen
  - Ilmastonmuutoksen vaikutukset talouden näkymiin ja inflaatioon ovat tulleet näkyvämmiksi
  - Hallitsematon siirtymä kasvattaa siirtymäriskejä ja voi äärimmillään vaarantaa rahoitusjärjestelmän vakauden
- Keskuspankit ovat pohtineet, miten niiden tulisi huomioida ilmastonmuutoksen vaikutuksia oman mandaattinsa puitteissa
  - Rahapolitiikka
  - Keskuspankin oman toiminnan ympäristövaikutukset (esim. oma sijoitustoiminta, setelien kierto)
- Monet keskuspankit haluavat näyttää esimerkkiä ja siksi ne pyrkivät:
  - Tunnistamaan ja hallitsemaan omaan toimintaansa vaikuttavat ilmatoriskit
  - Sijoittamaan vastuullisesti
  - Vähentämään oman toimintansa päästöjä
  - Raportoimaan kattavasti
  - Kehittämään menetelmiä ja analyysia ilmastonmuutoksen vaikutusten arviointiin

Keskuspankkien ja valvojen ilmastoverkosto NGFS kehittää ja jakaa osaamista ilmastoriskeistä

- Network for Greening the Financial System (NGFS) kehittää parhaita tapoja tunnistaa ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ja lisätä kestäväää rahoitusta
  - Perustettu joulukuussa 2017
  - Jäseninä keskuspankkeja ja valvoja, nyt 90 jäsentä ja 14 tarkkailijaa
- Työ tapahtuu viidessä työryhmässä ja niiden alatyöryhmissä:
  - Valvonta
  - Makrotalous
  - Vihreän rahoituksen edistäminen
  - Datapuutteiden paikkaaminen
  - Tutkimus

Yhteenveto

- Talouden siirtyminen vähähiilisyyteen vaatii merkittäviä investointeja
  - Ilmastonmuutos tuo riskejä, mutta luo mahdollisuuksia niille, jotka tunnistavat muutostarpeet ja pystyvät muuttamaan omaa toimintaansa oikeaan suuntaan
  - Koskee sekä yrityksiä että niiden rahoittajia
- Kestävä rahoitus yleistyy vauhdilla ja siitä tulee valtavirtaa
  - Tämä edellyttää standardointia ja datan saatavuuden parantamista
- Ilmatoriskien tunnistaminen ja hallinta on jatkossa välttämätön vaatimus jokaiselle rahoitusalan toimijalle
  - Vaatimus ei tule ainoastaan lainsäätäjiltä ja valvojlta vaan laajemmin eri sidosryhmiltä (esim. asiakkaat)
- Pelkkä ilmaston huomioiminen ei tule jatkossa enää riittämään, vaan ympäristökysymykset ja ESG-näkökulma on huomioitava laajemmin
  - Mutta ilmastoasioista on hyvä aloittaa

Kiitos!

suomenpankki.fi

Lisäkalvo: relevantteja linkkejä

- NGFS Dashboard on scaling up green finance <https://www.ngfs.net/en/dashboard-scaling-green-finance>
- Bloombergin lukuja erilaisista rahoitusinstrumenteista <https://www.bloomberg.com/professional/blog/sustainable-debt-issuance-exceeds-730-billion-in-2020>
- Blogi EKP:n ilmastostressitestistä <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2021/html/ecb.blog210318~3bbc68ffc5.en.html>
- Suomen Pankin katsaus meritulvariskien vaikutuksiin kiinteistövakuuksissa <https://www.eurojatalous.fi/fi/2021/artikkelit/ilmastonmuutos-pahentaa-pankkienkin-tulvariskeja/>
- Suomen Pankin katsaus Suomen rahoitussektorin ilmastositonnaisuuksiin <https://www.eurojatalous.fi/fi/2019/artikkelit/paastointensiivisilla-toimialoilla-vahvat-kytkokset-suomen-rahoitusjarjestelmaan/>
- Professori Sir Partha Dasguptan raportti luonnon monimuotoisuuden taloudellisista vaikutuksista <https://www.gov.uk/government/publications/final-report-the-economics-of-biodiversity-the-dasgupta-review>
- NGFS raportti ympäristöriskianalyysin tilasta <https://www.ngfs.net/en/overview-environmental-risk-analysis-financial-institutions>
- NGFS:n lista relevanteista tutkimuskysymyksistä <https://www.ngfs.net/en/macroeconomic-and-financial-stability-impacts-climate-change-research-priorities>